

Právo na informace a ochrana osobních údajů ve veřejné správě-

Vybrané otázky správního práva a veřejné správy III

Jaro 2015

doc.JUDr. Soňa Skulová, Ph.D.

Ústavní základ nakládání s informacemi ve veřejné správě

- ▣ **Princip otevřenosti + transparentnosti**
(právo na informace a informační povinnost pro tzv. povinné subjekty – čl. 17 LZPS, + obecná úprava z.č. 106/1999 Sb., v platném znění)

- ▣ vs. **princip diskrétnost (nepřístupnost)**
Včetně : **ochrany soukromí** a před neoprávněným shromažďováním osobních údajů – čl. 7 a 10 LZPS).

- ▣ **Náročnost vymezování hranic** mezi oběma principy, resp. **vyvažování- proporcionalita**.
(např. u veřejných činitelů – střet zájmů – z.č.159/2006, v platném znění)

Otevřenost a transparentnost ve veřejné správě

- Veřejná správa je **součástí moci výkonné** a jako taková je součástí veřejné moci
- Zdrojem veřejné moci – občané (FO), proto mají **právo kontrolovat**, jak je veřejná moc ve sféře veřejné správy uplatňována
- Otevřenost a transparentnost jako **nástroje pro kontrolu veřejné správy**,
- Informování o veřejných záležitostech, omezení korupce, služebný charakter, důvěryhodnost
- Základ pro další participaci (účast veřejnosti)

Právo na informace a informační povinnost

- **Právo na informace** a svoboda projevu - zakotveno v čl. 17 LZPS,
- **Informační povinnost** „povinných subjektů“ (čl. 17 odst. 5 LZPS).
- Obecná zákonná úprava: zákon č. 106/1999 Sb., v platném znění

Speciální úprava:

- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

(k provedení čl. 35 Listiny základních práv a svobod)

Omezení práva na informace:

- ▣ (a svobody projevu) - dle čl. 17 odst. 4 LZPS:
- ▣ pouze formou zákona
- ▣ pouze z důvodů:
  - ochrana práv a svobod druhých (ochrana soukromí, **osobní údaje**, obchodní tajemství, autorská práva...)
  - bezpečnost státu a veřejná bezpečnost
  - ochrana veřejného zdraví a mravnosti

Právo na informace a informační povinnost

- ▣ **Zákon o svobodném přístupu k informacím – č.106/1999 Sb., v platném znění**

- ▣ = **obecná úprava:**
Použije se, pokud režim poskytování informací (zejména na žádost) není obsažen uceleně v jiném zákoně (např. z.č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí).

- ▣ **Povinnými subjekty** (k poskytování informací):
státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány, a veřejné instituce.

Právo na informace a informační povinnost

- ▣ **Dva režimy** poskytování informací:
- ▣ ***zveřejněním*** (obecné o povinném subjektu a jeho činnosti). - § 5.
- ▣ ***na žádost*** (lze *neformálně*).
- ▣ Písemná žádost - teprve není-li informace poskytnuta, nebo žadatel poskytnutou nepovažuje za dostačující.
Poskytnutí *není v režimu správního řízení.*

Právo na informace a informační povinnost

- Teprve pokud bude zcela nebo zčásti *žádost odmítnuta*, vydává se o tom *rozhodnutí* (možnost podat odvolání).
- (Jiná) nespokojenost žadatele, včetně event. *nečinnosti* povinného subjektu – řeší se formou *stížnosti*, o které, pokud nevyhoví přímo povinný subjekt, rozhoduje nadřízený orgán.

Právo na informace - principy zákona č.106/1999 Sb.:

- ▣ ***Nárokovost informace***, bez oprávnění povinného subjektu zkoumat důvody žádosti o informace, ani další nakládání s informacemi (odpovídá za ně žadatel).
- ▣ Poskytují se *informace vztahující se k působnosti povinného subjektu* (tedy nikoliv to, co se dozvěděl od třetích osob).
Důvody povinného nebo možného neposkytnutí
- ▣ ***Minimalizace omezení*** poskytnutí informace (poskytnou se všechny, u nichž není důvod pro omezení).
- ▣ Každé *omezení je nutno zdůvodnit* v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí.

Právo na informace a informační povinnost

- ▣ **Rychlost poskytnutí** informace, režimů vyřizování, krátké lhůty pro postoupení a rozhodnutí o odvolání, i pro řešení stížností.
- ▣ **Přezkoumatelnost** rozhodnutí a postupů - právo na odvolání, resp. stížnost. Rozhodnutí i nečinnost podléhají přezkumu i ve správním soudnictví.
- ▣ Možnost **žádat přiměřenou náhradu nákladů** spojených s poskytnutím informace. Nutno předběžně žadateli oznámit. Nesouhlas s výší – řeší se formou stížnosti.

Režimy ochrany osobních údajů:

- ▣ *soukromoprávní (tradiční) - NOZ (zejména §§ 77-90 : „Jméno a bydliště člověka“, „Osobnost člověka“)*
- ▣ *veřejnoprávní (z.č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů) – nutnost úpravy přinesly podmínky informační společnosti – snadné operace s velkým množstvím dat, tedy i zneužití.*
- ▣ Upraveno také mezinárodními smlouvami + právem ES/EU, a trestním právem.

Význam a náročnost ochrany osobních údajů v činnosti veřejné správy

- ▣ kvantita údajů, registry (evidence obyvatel, základní registry – z.111/2009 Sb.), povinnost třetích osob údaje předávat, množství osob s údaji pracujících,...
- ▣ S tím spojena povinnost chránit údaje, včetně povinnosti *mlčenlivosti* .
- ▣ + na druhé straně povinnost stanovenými postupy informace poskytovat (z.č.106/1999 Sb., z.č. 123/1998 Sb. (ŽP), nahlížení do spisu dle správního řádu, z. o obcích, z. o krajích – práva občanů obce nebo kraje,...)

Základ zákonné úpravy ochrany osobních údajů - zákon č. 101/2000 Sb.

- ▣ *účel úpravy (ochrana soukromí)*

  - ▣ *rozsah působnosti zákona*
(vztahuje se na veškeré zpracování osobních údajů, a to jakýmkoliv druhem subjektu),

  - ▣ *vztah ke zvláštním zákonům*, např. zákon o matrikách, zákon o evidenci obyvatel, z. o archivnictví,... ale také srov. reflexi ochrany osobních údajů ve správním řádu.
- ZOOÚ = *lex generalis*, obsahující konkrétní režim – práva a povinnosti – nakládání s osobními údaji + obecné zásady – viz sub 3/).

Pojmy používané v zákoně

- ▣ – se specifickým obsahem a rozsahem, např.:
  - ▣ „subjekt údajů“ = fyzická osoba, o jejíž údaje jde,
  - ▣ „osobní údaj“ (široce , obecně definován),
- „citlivý údaj“ (užší okruh, výslovný výčet, zvýšená ochrana.

Pojmy II:

- ▣ „zpracování“ osobních údajů (zde velmi široce, znakem je systematicčnost operací s osobními údaji),...
- ▣ „správce“ – provádí zpracování, odpovídá za něj,
- ▣ „zpracovatel“ – postavení odvozené od správce.

Zásady při zpracování osobních údajů

- ▣ = **povinnosti správce a zpracovatele:**
- ▣ - **souhlas** subjektu údajů) =obecný princip, se stanovenými výjimkami
- ▣ - **účelovost** a určení **prostředků** a způsobu zpracování
- ▣ - **minimalizace** = rozsahu údajů i časová /trvání účelu/,

Zásady při zpracování osobních údajů II

- ▣ - **otevřenost** = respektovat oznámený účel zpracování,
- ▣ - **zákaz sdružování** - tedy trvalého propojení údajů,
- ▣ - **přesnost** zpracovávaných údajů,

Zásady při zpracování osobních údajů III

- ▣ - **ochrana subjektu údajů**
- ▣ **informování** subjektu údajů o zpracování, se zákonnými výjimkami,
- ▣ - **zabezpečení** osobních údajů a mlčenlivost – náročně nastaveno,
- ▣ - **oznamování** zamýšleného zpracování osobních údajů **Úřadu** pro ochranu osobních údajů, který vede registr – zákon stanoví výjimky.

Předávání osobních údajů do jiných států

- ▣ - k zajištění standardů ochrany osobních údajů, úloha Úřadu pro ochranu osobních údajů.

- ▣ -v rámci EU nelze bránit. Standardy zajištěny :
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady [95/46/ES](#) ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a další směrnice (elektron. komunikace)

- ▣ + RE: Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat ([CETS No. 108](#))
(pro Českou republiku účinnost od 1. 11.2001)

Úřad pro ochranu osobních údajů I – postavení. Kontrolní pravomoc

- ▣ postavení, pravomoci a úkoly:
  - ústřední správní úřad
(předseda, 7 inspektorů, zaměstnanci),

- ▣ kontrolní činnost - se silnými oprávněními kontrolujících, režim dle zákona o státní kontrole
(kontrolní protokol, námítky k předsedovi Úřadu),

- ▣ opatření k nápravě, pod sankcí.

- ▣ ALE TAKÉ - poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů.

Úřad pro ochranu osobních údajů II- sankční pravomoc

- ▣ Za porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů:
  - *Za přestupky,*
    - ▣ Včetně porušení mlčenlivosti (i zaměstnancům)
  - *Za jiné správní delikty.*

Děkuji za pozornost.